

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN NEUVOTTELUPÄIVÄT

Muistio työryhmästä 4: Kansainvälinen yhteistyö 5.5.2010

Kansainväliset LEADER -hankkeet, EU:n Itämeristrategia sekä osallistuminen tavoite 3- ja EN-PI -ohjelmiin

LEADER

Sari Parviainen esitteli kansainvälisten LEADER -hankkeiden ajankohtaisia kysymyksiä. Esitys on saatavissa maaseutuverkoston Internet-sivuilla osoitteessa:

http://www.maaseutu.fi/fi/index/kalenteri/koulutusmateriaalit/neuvottelupaivat_hameenlinna.html

Tilaisuudessa esitettiin seuraavat kysymykset:

Kysymys: Tarkoittaako vireillä oleva Hanke VNA:n muutos sitä, että kansainvälisessä LEADER -hankkeessa, jossa on mukana kaksi suomalaista ryhmää, molemmat voivat sitoa hankkeeseen enintään 150 000 euroa julkista rahoitusta, yhteensä siis 300 000 euroa?

Vastaus: Kyllä, Hanke VNA:n tekstiä täsmennetään siten, että LEADER -hankkeen enimmäiskoko 150 000 euroa julkista rahoitusta tarkoittaa kansainvälisissä yhteishankkeissa jokaisen mukana olevan suomalaisen ryhmän enimmäisrahoitusta hankkeessa.

Kysymys: Mitä tehdä tapauksissa, joissa rahaa on siirretty ryhmältä toiselle, mutta hanke toteutuu-kin aiottua pienemmällä kustannusarviolla? Siirretyt rahat jäävät sille toimintaryhmälle, jolle ne on siirretty, niitä ei palauteta. Se hankekumppani, jolle muut hankkeessa mukana olevat ryhmät ovat siirtäneet varoja, voi käyttää rahat muilta kysymättä.

Vastaus: Tällä hetkellä alueiden/kansainvälisten hankkeiden vuoksi tehtyjen kehys siirtojen käyttämättä jäävää valtuutta ei palauteta. Tämä siksi, että se olisi erittäin työlästä valtuusseurannan kannalta ja joissain tapauksissa myös mahdotonta arvioida, miten paljon kullekin rahoittavalle ryhmälle palautetaan.

Kysymys: Täytyykö kansainvälisen hankkeen päätöksentekijän (toimintaryhmän tai ELY -keskuksen) varmistaa, että ulkomaalaiset hankekumppanit ovat asianmukaisesti rekisteröityneitä organisaatioita?

Vastaus: Vastapuolen LEADER -ryhmän osalta on syytä tarkistaa, että ao. ryhmä on olemassa. Esim. Euroopan maaseutuverkoston Internet -sivuilta löytyvät tiedot kaikista Euroopan LEADER -ryhmistä. Mikäli hankkeen toteuttajana on muu organisaatio kuin LEADER -ryhmä, varmistaminen jätetään kyseisen alueen LEADER -ryhmän tehtäväksi, koska Suomesta käsin toisen maan organisaation rekisteröitymistä ei useinkaan ole mahdollista varmistaa luotettavasti. LEADER -ryhmä on kansainvälisessä hankkeessa aina sopimusosapuolena ja siten vastuussa oman alueensa kv-hankkeita toteuttavista organisaatioista.

Kysymys: Onko jossain määritelty, kuinka suuri osuus kansainvälisestä hankkeesta tulee olla nk. yhteisiä toimia?

Vastaus: Tätä ei ole määritelty eli niiden osuus on vapaasti sovittavissa hankekumppaneiden kesken.

Kysymys: Tarkoittaako kumppanivaatimus (hankkeessa oltava mukana vähintään yksi LEADER -ryhmä), että suomalainen toimintaryhmä voi tehdä hankkeen esim. venäläisten kanssa, niin että muita kumppaneita ei hankkeessa ole?

Vastaus: Kyllä. Kansainvälisessä hankkeessa on oltava yhteensä vähintään kaksi kumppania. Yksi suomalainen ryhmä ja sen kumppanina venäläinen vastaavanlainen toimija siis riittää, kunhan viireillä oleva ohjelmanmuutos on tullut voimaan.

Kysymys: Mitä vaatimuksia venäläisen kumppanin on täytettävä?

Vastaus: EU:n ulkopuolisissa maissa, joissa LEADER -toimintaa ei ole, hankekumppanin täytyy olla LEADER -toimintaan rinnastettavissa oleva paikallinen toimija, toiminta perustuu paikallistason yhteistyöhön, on aktiivinen maaseudun kehittämisessä ja kykenevä tekemään alueelleen kehittämissuunnitelman.

Kysymys: Tarvitseeko kansainvälisessä hankkeessa välttämättä olla LEADER -ryhmien välisiä sopimuksia, mikäli hankkeen toteuttajatahot ovat muita kuin toimintaryhmiä?

Vastaus: LEADER -ryhmän merkitys on silti tärkeä, koska se toimii rahoittajana organisaatiolle, joka on varsinainen hanketoteuttaja. Jos hankkeen toteuttajana on muu kuin LEADER -ryhmä itse, sopimuksen allekirjoittavat sekä varsinainen toteuttajataho että sen taustalla oleva LEADER -ryhmä.

Kysymys: Siirtävätkö eri maiden hankekumppanit rahaa toistensa käyttöön?

Vastaus: Pääsääntöisesti ei. Kukin hankekumppani saa rahoituksen oman jäsenvaltionsa LEADER -ryhmältä (tai EU:n ulkopuolisissa maissa vastaavalta taholta). Raha voi siirtyä ryhmältä toiselle ainoastaan mahdollisten yhteiskustannusten ollessa kyseessä. Yhteiskustannuksissa syntyneiden kustannusten todentaminen on varsin haastavaa, joten on parempi maksaa erikseen omasta hankebudjetista niin paljon kuin mahdollista. Jotkut maat ja toimintaryhmät saattavat kuitenkin edellyttää yhteisten kustannustenkin käyttöä, joten kokonaan niitä ei voi aina välttää.

Kysymys: Mitä rahoitussuunnitelmassa tehdään yhteiskustannusten tapauksessa?

Vastaus: Tässä on kaksi vaihtoehtoa. Mikäli suomalainen toimija on se, jolle nämä kustannukset aiheutuvat, niin kumppaneiden kesken jaettavista kustannuksista kirjataan Suomen hankkeen kustannuksiin vain se osuus, joka todella jää hankkeen kuluksi ja loput yhdistyksen omaan kirjanpitoon, jonne kirjataan myös muilta kumppaneilta tulevat osasuoritukset. Toinen vaihtoehto on kirjata koko syntyvä yhteiskustannus Suomen hankkeen kirjanpitoon ja kirjata muilta kumppaneilta tulevat maksut hankkeen tuloksi. Mikäli kustannukset aiheutuvat jollekin muulle toimijalle, niin suomalainen toimija kirjaa hankkeen kirjanpitoon vain yhteisistä kustannuksista huolehtivan kumppanin lähettämän laskun.

Kysymys: Voiko kansainvälisen hankkeen päähakija olla muukin kuin paikallinen toimintaryhmä?

Vastaus: Kyllä voi, mutta päähakijan rahoittajana ja hyväksyjänä tulee aina olla LEADER -ryhmä. EU:n ulkopuolisen maan toimija ei voi olla koko kansainvälisen hankkeen päähakija, vaan päähakijan täytyy tulla EU:n jäsenmaasta.

Kysymys: Mikäli toimintaryhmä itse toimii hankkeen päähakijana ja tekee toimia hankkeen hyväksi, kenelle nämä kustannukset kirjataan?

Vastaus: Toimintaryhmä on siinä tapauksessa yksi hankkeen kumppaneista ja sillä on oma budjetti.

Kysymys: Voiko kansainvälisen hankkeen järjestämissä yhteistilaisuuksissa tarjota viiniä?

Vastaus: Viinin tarjoaminen ruuan kanssa on normaali käytäntö useimmissa Euroopan maissa. Kansainvälisissä hankkeissa viinin tarjoaminen on osa hyväksyttävistä ruokailukustannuksista. Toki tarjottu tulee olla kohtuullista.

Kysymys: Mistä löytyy komission kv-hankeopas?

Vastaus: Oppaan voi tulostaa esim. maaseutuverkoston Internet-sivuilta tai Euroopan maaseutuverkoston Internet-sivuilta, osoitteesta www.maaseutu.fi tai <http://enrd.ec.europa.eu>.

Kysymys: Pitääkö esiselvityksen olla erillinen hanke?

Vastaus: Ei tarvitse, mutta se kannattaa rahoittaa erillisenä hankkeena. Hankkeen maksimi toteutusaika on kolme vuotta, mikä on lyhyt aika kansainvälisessä hankkeessa. Kansainvälisessä hankkeessa tarvitaan paljon enemmän aikaa kuin kansallisissa hankkeissa mm. hankkeen suunnitteluun ja yhteistyöjärjestelyihin useamman maan toimijoiden yhteistyönä.

Kysymys: Tuleeko Hanke2007 -järjestelmän kv-hankeosioon tehty uusi esiselvityspainike myös sellaisten kv-hankkeiden käyttöön, joista päätös on tehty jo aikaisemmin?

Vastaus: Esiselvityspainikkeen tarkoituksena on merkitä hankejärjestelmään, mitkä kansainvälisen yhteistyön hankkeista ovat esiselvityksiä ja mitkä varsinaisia hankkeita. Sen vuoksi painikkeen käyttö on tärkeää. Suomen tulee ilmoittaa komissiolle kaikki päätökset varsinaisista kansainvälisistä hankkeista mahdollisimman pian sen jälkeen, kun virallinen (ELY -keskuksen) päätös on tehty. Painike tulee myös niiden hankkeiden käyttöön, joista päätös on jo tehty.

Juha-Matti Markkola kertoi maaseutuverkoston tarjoamista mahdollisuuksista hankekumppanien hausta verkoston nettisivuilla. Maaseutuverkoston Internet-sivuilta on myös linkki Euroopan maaseutuverkoston sivuille, josta löytyy tietoa esim. muista Euroopan LEADER -ryhmistä.

Parhaillaan on toiminnassa EU -komission LEADER Sub-Committeen alainen Focus 3 työryhmä, jonka tavoitteena on ratkaista LEADERin kansainvälisten hankkeiden yhteisiä ongelmia ja harmonisoida eri EU -maiden kansainvälisten hankkeiden päätöksentekoprosesseja. Työryhmän raportti valmistuu toukokuussa, jonka jälkeen siitä keskustellaan LEADER Sub-Committeen kokouksessa. Lopullinen raportti tulee maaseutuverkoston Internet -sivuille.

Muita ehdotuksia kansainväliseen yhteistyöhön liittyen:

- Ehdotettiin, että seuraavalla ohjelmakaudella LEADER -ryhmien toimintaraahan voisi liittää erillisen osion kansainvälisten hankkeiden valmistelua varten.
- Ehdotettiin myös, että LEADER -ryhmille voisi jakaa varoja kansainväliseen yhteistyöhön enemmän sen mukaan, kuinka aktiivisesti kukin ryhmä haluaa olla mukana kansainvälisessä yhteistyössä.

Tavoite 3 - ja ENPI -ohjelmat

Matti Salomaa esitteli yhteenvedon ja ajankohtaiskatsauksen tavoite 3 (Euroopan alueellinen yhteistyö) ja ENPI (Eurooppalainen naapurisuuden ja kumppanuuden väline) -ohjelmista, joihin Suomi osallistuu. Tavoite 3-ohjelmissa tehdään yhteistyötä muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa ja ENPI -ohjelmissa EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, joilla on yhteinen raja EU -jäsenvaltion kanssa.

Rajat ylittävän yhteistyön ohjelmia, joihin Suomi osallistuu on kolme EU:n sisärajalla (Keskisen Itämeren ohjelma, Botnia-Atlantica ja Pohjoinen) sekä kolme EU:n ulkorajalla (Pohjoiskalotti, Kar-

jala ja Kaakkois-Suomi - Venäjä). Lisäksi Suomi osallistuu kahteen valtioiden väliseen yhteistyöohjelmaan (Itämeren ohjelma ja Pohjoinen Periferia) sekä koko EU:n kattavaan alueiden väliseen yhteistyöohjelmaan (INTERREG IVC).

Suomi osallistuu myös kolmeen ENPI -ohjelmaan itärajalla. Nämä ovat: Pohjoiskalotti, Karjala ja Kaakkois-Suomi - Venäjä.

Esitys löytyy maaseutuverkoston nettisivuilla osoitteessa:

<http://www.maaseutu.fi/fi/index/kalenteri/CalendarEvents/neuvottelupaivat.html.stx>

Kysymys: Onko tavoite 3- ja ENPI -ohjelmien hankkeille määritelty minimi- tai maksimirahoitus?

Vastaus: Kyllä, useimmilla ohjelmilla on määritelty sekä minimi- että maksimirahoitus. Kaiken kaikkiaan tavoite 3 - ja ENPI -ohjelmien hankkeet ovat hyvin suuria: julkinen rahoitus voi olla useita miljoonia euroja.

Itämeristrategia

Leena Anttila jakoi muistion Itämeristrategiasta. Itämeristrategia on EU:n makroaluestrategia, jonka tavoitteena on Itämeren alueen monipuolinen kehittäminen yhteistyössä alueen kahdeksan EU - jäsenvaltion (Suomi, Ruotsi, Tanska, Saksa, Puola, Liettua, Latvia ja Viro) kanssa. Itämeristrategialla ei ainakaan toistaiseksi ole omaa rahoitusta, vaan strategian tavoitteita on tarkoitus toteuttaa olemassa olevilla ohjelmilla.

Juha-Matti Markkola kertoi maaseutuverkoston osallistuvan Itämeristrategian lippulaivahankkeeseen "Sustainable rural development". Hanke keskittyy maaseudun innovaatioympäristön kehittämiseen ja maaseudun nuoriin. Hanketta koordinoivat Ruotsin ja Puolan maaseutuverkostot. Parhailaan Suomen maaseutuverkosto kerää LEADER -ryhmiltä tietoja rahoitetuista innovaatioympäristö- ja nuorisohankkeista.